NĂM THỨ NĂM — SỐ 432 | MỖI SỐ 6 xu | 辛未年九月廿一日 | NGÀY THỨ BẢY 31 OCTOBRE 1931

TIẾNG-DÂN

聲 民

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP | NGOẠI-QUỐC

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương nghị trước.

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Báo-quán Đường Đông-Ba — Huế

Giây thép nói số 83

Giây thép: TIẾNG-DÂN — Huế

1/697

Tư-tưởng có được tự-do thì học-giới mới phát-đạt.

HÁN-HỌC NƯỚC TA

LỐI HỌC KHOA-CỬ VÀ LỐI HỌC CỦA TỐNG-NHO, CÓ PHẢI LÀ HỌC ĐẠO KHỔNG MẠNH KHÔNG?

(*Tiếp theo*)

III. — Đều xuất sắc trong học giới

(*Riêng về thời đại nhà Trần*

Trên là dẫn cái chứng thực biết rằng nước ta sau lúc độc lập, trong khoảng trên dưới 300 năm (từ Đinh đến Trần), về [illegible] dưới, đối với hai nhà giáo tổ (Khổng Phật), vẫn sùng bái như nhau, không phải thiên về một đạo Nho, tức là có cái vẻ tín giáo tự do vậy. Tín giáo được tự do nên tư tưởng có chiều phát triển; trên lịch sử nước Nam ta về đời Trần không những võ công trác tuyệt (đánh đổ quân Hồ nguyên), mà nói đến học giới, có vẻ cao hơn Tống nho nhiều, không kể triều Lê về sau, lối học khoa cử và thuyết Tống nho đã tràn sang kia. Xin kể mấy đều xuất sắc trong học giới đời Trần (vì sau thuộc Minh, sách vở mất hết, đây chỉ một vài dấu sót mà thôi):

a) *Văn học* như thi Trần-Quang-Khải, Phạm-Ngũ-Lão, hùng hồn như tài dương; phú Mạc Đĩnh Chi (bài Ngọc tỉnh liên) [illegible] Văn Trương-Hàn-Siêu, Lê-Quát, có vẻ phác giản như văn đời Hán.

b) *Lý học*: Châu An (ông có làm bộ Tứ-thơ-thuyết ước, và giạy học trò thành tựu nhiều).

c) *Binh học*: Trần Hưng Đạo làm ra sách Vạn Kiếp bí thư, xem bài lịch dạy tướng sĩ thì không những học rộng mà vẫn cũng trọng về thực tế.

d) *Ngữ học*: Trần Nhật Duật thông các thứ tiếng mọi, Trần Hưng Đạo thông tiếng các nước, người các nơi đến, đều ứng đáp với họ, không cần thông dịch.

e) *Quốc Ngữ* thì Hàn Thuyên, Nguyễn Cổ. Hàn Thuyên có làm tập Phi-Sa 披沙集 toàn dùng quốc âm.

g) *Phép thi.*— Âm tả Mục thiên tử truyện, y quốc thiên, hỏi kinh nghi và kinh phát.

Trên là kể qua mấy đều, chứng rõ học phong đời Trần, có vẻ đặc biệt mà có một đều xuất sắc nhứt là các nhà có thế lực danh tiếng tự bội môn khách thu dụng nhân tài; có cái phong khí hào hiệp như đời Chiến quốc. Trong đám môn khách toàn là những tay văn học tài lược, (như Phạm ngũ Lão, Phạm sư Mạnh v. v..., nhân đó tự tỏ tài học của mình, không cần mượn đường khoa cử kia, cho đến bọn gia nô tiểu tốt như Giả-Tượng, Yết-Kiêu 野象 歇驕 gia bộc Trần Hưng Đạo) mà học hành cũng rộng, lại có lòng cao thượng, xem như đối với chủ mà dẫn chuyện Đồ Dương Thuyết (屠羊說) (1) để sánh mình, tỏ cái lòng không ham lợi lộc. Nô bộc như thế, trong đám khoa mục và học trò Tống nho, dễ được mấy người. Áo mão cân đai, ai tự xưng nhà nho kia, đọc đến câu nói Đồ-Dương-Thuyết trên không đáng thẹn sao?

Xem đó, học giới đời Trần có vẻ đắc sắc, lúc bấy giờ tín giáo còn tự do, cái học khoa cử chưa bó buộc, học thuyết Tống nho cũng mới truyền sang, chưa thạnh hành, nên học vấn có vẻ phát triển, mà nhân tài đời ấy cũng sản xuất nhiều tay lỗi lạc phi thường, có mặt như lối học nhà nho sau nầy đâu.

IV. — Nho giáo chiếm độc quyền, và lối học Tống nho truyền sang. (*Cuối đời Trần, Nhuận Hồ, Thuộc Minh*).

Học giới ta vẫn chịu ảnh hưởng văn hóa Tàu, nên người Tàu thế nào thì mình bắt chước theo thế ấy. Song trong cái khoảng đời Trần mà học giới ta có vẻ đặc sắc như trên là vì: 1) Nho Phật Đạo tịnh hành, không xách riêng độc chiếc Nho học làm như tôn-giáo; 2) lối học khoa cử còn đơn giản, chưa in sâu vào cái não của người mình mà ngoài khoa cử ra, còn có đường tấn thân khác. Bởi thế nên tư tưởng còn tự do mà nhân tài cũng đủ cả các vẻ. Nếu như cứ thế mà tiến lên thì có lẽ không nhường gì học giới Nhật-bản (Nhân tài đời Trần, xuất thân nơi môn khách, (門客) giống như Trưng-Sĩ ở các phiên Nhật-bản (藩士) mà Phật học đời Trần cũng thạnh, xem đạo tích có thi, có xuất thân như nho-giáo thì rõ.

Dè đâu cái vận nhà Nho lại gặp hồi đỏ, sau cuối đời Tống, lý học Tống nho ra đời, thì bên ta cũng tỏ ý sùng thượng trọng dụng đạo Nho hơn các giáo kia. Chính đời Trần, Triều-Thánh-Tôn, năm Thiệu-Long thứ 10 (1267, Tống độ-Tôn năm thứ 3, Nguyên Thế-Tôn năm thứ 8) bắt đầu chọn các nhà Nho làm văn vào sung chức quan-các là một nơi sang trọng. Từ đó Nho-học được chiếm cái quyền ưu thắng trong học giới, mà cái học Tống-nho thừa nhịp tràn sang. Có một đều nên biết là lúc mới truyền sang, người mình đã sùng bái ngay, song nhờ cái học phong đời Trần chưa toàn suy diệt, nên có người bài xích mà không nhận Tống-nho là thánh hiền, sách «*Tứ thư thuyết - ước*» của ông Châu-An, thất lạc không truyền, ta không được thấy, rất lấy làm tiếc; (tất là không giống Tống - nho), nhưng chỉ xem sử chép: Hồ-quí-Ly có làm bản Minh-đạo 14 thiên (明道十四篇) trong có trích bốn đều nghi trong sách Luận-ngữ (論語四疑) (2) và chê bọn Châu-Trình (朱程) là học rộng mà tài sơ, không thiết gì sự tình mà chuyên làm nghề cắp lột (剽竊), thì cái thông tệ và chỗ sở đoản của Tống - nho, người mình lúc bấy giờ, đã có kẻ thấy được rõ ràng, nào có phải là như vị theo mù như sau nầy đâu. Dầu là cái án ấy xuất tự tay gian hùng, song lấy cái nghĩa «không lấy người mà bỏ lời nói» (不以人廢言) như ông Khổng-tử dẫn lời Dương-Hóa: «Làm giàu thì không có nhân, làm nhân thì không giàu» (為富不仁,為仁不富) thì chúng ta phải nhận cái án Tống-nho mà Hồ-qui-Ly đã tuyên bố trên là cái thiết án rất xác đáng; nếu học phong đời Trần, không có chút không khí tự do thì bác gian hùng kia dầu có chỗ độc kiến như thế?

(*Sẽ đăng tiếp*)

MINH-VIÊN

(1) Vua Chiêu Vương nước Sở bị giặc đánh, chạy trốn, thợ làm thịt dê tên là Thuyết đi theo. Sau vua về nước định thưởng công cho Thuyết, Thuyết thưa rằng: «Vua mất nước thì tôi mất nghề làm thịt dê, nay vua về nước, thì tôi được làm thịt dê như trước là đủ, trước thưởng làm gì», nói ý không cần thưởng.

(2) Như Khổng-tử ra mắt nàng Nam-tử (vợ vua nước Vệ), khi ở nước Trần bị tuyệt lương, công ứng triệu họ Công-sơn (quyền Thần nước Lỗ) đều ấy là khả nghi, nghĩa là nghi ông Khổng-tử không có chuyện ấy mà người sau nói vu. (Tiếc bản Minh-đạo nầy không truyền, tất ở trong nhiều chỗ khác với Tống nho).

Lòng ái quốc của một cô đào hát Trung - hoa

Cô Ngũ-bích-San tự - vận

Cô Ngũ-Bích-san là một cô đào hát ở Quảng-châu, năm nay mới vừa 18 tuổi. Tấm lòng yêu nước thương nòi chất chứa, gần đây thấy quân Nhật lấn tiếp, mà các bác tai to mặt lớn cứ lo việc riêng của mình, cô bèn làm ra một bài ca tuyên truyền khuyến khích đồng bào, định đem ra hát tại các ca-lâu tửu quán. Bị mẹ cô ngăn cản, cô bèn bỏ nhà đi Hương-cảng, rồi tự vận. Cô có để [illegible]

«Mấy lời ngỏ cùng bốn vạn vạn đồng-bào.

«Tôi đây, việc làm dầu hèn mọn, nhưng tấm thân vốn thanh cao, lúc bé, học tập thi thư, hơi biết nghĩa lý, đối với việc lớn của nước nhà, đôi lúc vẫn có lòng muốn mang trách nhiệm. Nhưng việc đời chẳng theo ý người, lòng muốn thế mà lực có hạn, dễ đến làm thân sống thừa, không bổ ích cho nước nhà được chút đỉnh. Đêm thanh tự hỏi, lòng những thẹn lòng. Tuy vậy vẫn còn hy vọng, vì tuổi còn ít, ngày còn dài, may ra hoặc còn cơ hội đem thân bồ liễu, đền nợ non sông. Nào ngờ tiếng sét lưng trời, bỗng đâu nổi dậy, quân «Giặc lùn» kéo đến xâm phạm đất nước ta, dù là nữ-nhi, cũng căm gan tím ruột. Hiềm nỗi sức một người [illegible], dám đâu chân chấn đấu voi, nghĩ ngợi đêm ngày, khó tìm bảo nước. Muốn đăng các bài hát ngụ ý tuyên truyền, lại bị mẹ ngăn ngăn trở. Ngoảnh nhìn non nước, vẫn thấy im hơi lặng tiếng, chưa tỏ ra ý định thế nào. Nỗi buồn thân mình hèn mọn, người nước mơ màng, cực chẳng đã nên phải giết mình theo nước, để mong đồng bào đều thức tỉnh. Lòng riêng đau đớn, chắc đồng bào đều xét tìm cho.

«Tôi nay chết rồi, nhắm mắt là hết, đất nước nhà sau nầy chẳng rõ ra sao, chỉ còn mong ở dưới suối vàng, đem vong hồn mà giục người nước vậy.

«Tình tài giấy ngắn, không kể hết nỗi thương đau, thế nước ngày nguy, dám mong cố sức.»

(Tr[illegible] Đ. T.)

Y-KHOA THƯỜNG-THỨC

BỆNH TINH-THẦN

(*Tiếp theo*)

III. — Thay đổi trong bộ nghị lực

Trí khôn đã định nên làm một việc gì rồi, thì phải quyết mà làm. Quyết được như thế là bổn phận của nghị lực.

Có hai thứ nghị-lực: quyết làm hay quyết đừng làm.

Có người suy xét một việc gì xong xuôi đâu đó rồi, nhưng đến khi đem ra thực hành, thì không nhứt [illegible] lẽ phải lẽ trái, dùng giằng mãi mà không làm được. Lại có người biết chắc nên làm, không nghi hoặc đều gì nữa, song nghĩ đến việc sắp làm thì ngao ngán, sợ hãi. Như thế là vì cái sức «quyết làm» đã kém hay đã hỏng.

Có người bình thường nghị-lực mạnh quá, gặp chuyện chưa kịp suy di xét lại mà đã làm, làm rồi mới biết là sai. Những chuyện không nên làm mà làm như thế thường thường là những chuyện xã hội không công nhận, thí dụ như: hiếp đàn bà, giết người, hay là về mặt «nam nữ giao thiệp» như thói thủ xú. Như thế là cái sức «quyết đừng làm» đã kém hay hỏng.

IV. — Các bệnh tinh thần

Ở trên tôi vừa nói những cách thay đổi lạ vật trong tinh thần. Mỗi một cách ấy dần dần có thể sinh ra một bệnh tinh thần hay nhiều cách ấy góp lại cũng có thể sinh ra một bệnh tinh thần. Có nhiều giống bệnh tinh thần. Nối theo đây, tôi xin nói về những bệnh thường hay có.

A) Bệnh épilepsie. — Bệnh épilepsie ta thường gọi là bệnh động kinh. Người mắc bệnh động kinh bình thường giống như người không bệnh, chỉ thỉnh thoảng mới có cơn động kinh. Hốt nhiên, người bệnh bình như nghe một tiếng gì, hoặc thấy một vật gì, hoặc như một đều gì, rồi hét lên một tiếng, bổ lăn ra, bất tỉnh nhân sự; kế đó chân tay chuyển động, mặt tím, phều nước miếng ra miệng; một chặp, chân tay hết chuyển động, người bệnh nằm ngay ra mà ngáy khò-khò; ngáy một chặp rồi dần dần tỉnh lại; khi đã tỉnh lại, người bệnh không nhớ gì những sự vừa mới xảy đến đó.

Có người mắc bệnh động kinh mà không khi nào có những cơn động kinh như tôi vừa nói ở trên. Nhưng nếu không có cơn động kinh thì lại có những cơn «lẳng» thế cho cơn động kinh. Có người nửa đêm thức giậy, mặc áo, mở cửa chạy ra ngoài đường, đánh bậy với người đi đường, sực nhớ lại mới biết là mình vừa qua một cơn «lẳng». Có người thình lình chạy tìm một cái dao, đến nhà anh em bạn, giết chết người bạn, sực nhớ lại mới biết, là mình vừa qua một cơn «lẳng».

Bệnh động-kinh là một bệnh di truyền, ông bà, cha mẹ mắc bệnh rượu, mắc bệnh tim la, thì trong đám con cháu hay có bệnh động kinh. Thường thường những người có bệnh ấy đều là người trí não kém sút, nhưng đôi khi người thông minh cũng có, thí dụ như ông văn-sĩ Flaubert người Pháp.

(*Sẽ tiếp*)

Y-sĩ TRẦN-ĐÌNH-NAM

TRUNG NHẬT XUNG-ĐỘT

LẠI MỘT BỨC THƠ NÓI LÝ NỮA

(Tôn-Hồng-Y cảnh-cáo quốc-dân Nhật-bản)

Ở cái đời mạnh được yếu thua nầy, cũng là một nước tự chủ, cũng là một nước có quốc quyền, đứng xen trong hàng liệt cường trên thế giới, không có cái hội nào không được dự, như nước Trung-hoa, thế mà ngày nay gặp cái cuộc người Nhật xâm chiếm Mãn-Mông, nào nhà chánh trị, nào nhà quân lữ, nào nhà ngoại giao, không có phương pháp gì đối phó, chỉ ngồi trông vào người ngoài, đã là hèn rồi. Chánh phủ đã hèn thì lòng công phẫn của nhân dân, không dựa vào đâu mà phát tiết, nên ngoài võ khí «tẩy chay» ra lại còn một thứ võ khí «nói lý» nữa. Người ta thì tàu bay tạc đạn, tiềm đỉnh ngư-lôi, bốn mặt ướp tới, mà mình lại đưa một bức thư nói lý suông ra mà đối lại, ai còn đếm xỉa vào đâu, chỉ cung một cái trò «chiên con muông sói» cho người đời nhạo báng mà thôi.

Tuy vậy, phải như các nước giàu mạnh trên thế giới ngày nay, mà họ cứ một mực mài nanh sư tử, phun độc hổ mang để cắn xé nhau mà không thèm nói đến những tiếng «hòa bình phi chiến, nhân đạo văn-minh» thì cái gọi là «lý» kia, nó đã thành một vật «bỏ xó» không cần ai nhắc tới nữa. Cái nầy rừng gươm núi đạn, ngọn mác lưỡi dao, đâm chém cứ đâm chém nhau, mà trên một tấm bảng rao hàng, lá cờ chiêu khách, vẫn cứ thấy mấy chữ «nhân nghĩa» nói trên sơn son thép vàng, lòe loẹt trước mắt công chúng. Vậy thì ở về phe yếu, không có cái gì làm võ khí mà phải đưa cái lý ấy suông ra, tưởng cũng không nên khắc trách, chúng ta chỉ nên xét câu nói lý ấy có thắng cùng không mà thôi. Vì cái lẽ ấy, về cuộc Trung-Nhật xung đột nầy, kỳ trước ký giả có đăng bức thư của Lâm – Chấn-Hùng gởi cho Khuyết–Dưỡng là lãnh tụ dân đảng Nhật bản; kỳ nầy xin đăng bức thư của Tôn-Hồng-Y gởi cho quốc dân Nhật-bản.

Bức thư Tôn - Hồng - Y đại lược như dưới (trích lược):

«Từ cái án Tế nam phát sinh, tánh mạng tài sản nhân dân nước tôi (Tàu) bị tàn hại biết là bao nhiêu, chúng tôi không cự bằng võ lực, chỉ dùng cách kinh tế tuyệt giao mà đối phó; mối lòng bi phẫn của nhân dân in sâu biết là ngần nào! Còn bên quí quốc, công hiệu ngựa sắt xông pha, được những mối lợi gì? hàng hóa xuất khẩu bỗng chốc sụt xuống, toàn bộ kinh tế trong nước chịu cái ảnh hưởng thiệt hại ấy không ít, quí quốc còn chưa cảm giác hay sao? mà nay lại diễn ra tấn kịch quái gở ở Mãn-châu kia, bạo hoành lại xấp mấy cái án Tế nam trước!!

«Quí quốc vẫn đứng chưn trong hàng quốc-tế, lâu nay vẫn tự xưng là theo lối văn-minh pháp trị. Nước chúng tôi rủi gặp nhịp thủy tai dữ dội, xích họa liên miên, trong một khoảng ngắn ngủi nầy, chưa đủ sức ngăn trừ ngoại hoạn, làm xong các cái án treo kia. Theo con đường chân chính ngoại giao, há lại không có phương pháp gì sao? mà quí quốc nỡ dẹp cả quốc tế công pháp, quốc tế thông lệ, cũng đều ước gì gì, một tay xóa bỏ, không thèm kháng nghị, không thèm thông điệp, ngang nhiên đem binh tới xâm chiếm, ấy là nghĩa gì?

«Liễu-dương Cát-Lâm, cách nhau có trên ngàn giặm mà thời kỳ tấn binh, chỉ trước sau có 2 giờ đồng-hồ, rõ là hành động đã dự bị tổ chức sẵn sàng, đứa trẻ con cũng hiểu được. Thế mà hỏi Lãnh sự thì Lãnh sự không chịu

VIỆC THẾ - GIỚI

TRUNG NHẬT XUNG - ĐỘT

Công sứ Nhật ở Tàu đã dọn đồ về rồi. Nhật kiều ở Nam kinh cũng đi hết

Tin giây thép Thượng - hải ngày 15 sáng nói rằng công-sứ Nhật-bản ở Nam-kinh là M Trung-Quan hiệu đã cùng vợ con, dọn đồ đạc đi khỏi đó mà về nước mình rồi. Lại những người Nhật-kiều ngụ buôn bán ở Nam-kinh cũng đương sửa soạn lìa khỏi đó.

Thường thường hễ hai nước sắp ra chiến thơ đánh nhau thì công-sứ bỏ về trước đã, làm như vậy để tỏ ra sự tuyệt giao với nhau rồi mới hạ chiến thơ. Nay công-sứ Nhật ở Tàu đã làm như vậy, là một dấu tỏ ra sự chắc đánh nhau đó. Song còn công sứ Tàu ở Nhật là Tưởng tác-Tân thì chưa nghe nói thế nào.

Công sứ các nước nhóm tại Nam kinh

Trong khi công-sứ Nhật bỏ Nam-kinh thì các công sứ Liệt-cường, nguyên ở tại Bắc-bình đều nhóm về Nam-kinh mà cùng Tưởng-giới-Thạch Tống-tử-Văn thảo luận vấn-đề Trung-Nhật.

Thấy nói có công sứ Anh, công sứ Mỹ và công sứ mấy nước nữa, đều về tại Nam kinh trong ngày 15. Duy có công sứ Pháp và công sứ Tây-ban-nha thì cũng về mà còn đi dọc đường chưa đến.

Sau khi Vương-chính-Đình từ chức Tổng trưởng bộ Ngoại-giao thì Lý-cẩm-Luân lên thay. Công sứ Mỹ đã cùng họ Lý, họ Tưởng, họ Tống bàn bạc lâu lắm mà họ nói chuyện gì với nhau thì người ngoại-giao không biết được.

(*Xem tiếp trang nhì, cột sáu*)

VẬN-VĂN

Bức tranh người

Khen ai khéo vẽ bức tranh người,
Tốt những ai kia xấu những ai?
Mây mặt nhố nhang in một hệt,
Ruột gan ghê tởm đã trăm loài.
Kẻ vâng một giấc mê sau tỉnh,
Bụi thẩm trăm năm khóc trước cười.
Như thế thế mà như thế mãi,

. . . .

Nghe đờn hát láng diềng

Thôi thôi long óc với tuồng đời,
Phải kéo sông Ngân dội khóe tai.
Non nước mê man hồn nữ nhạc,
Gió mưa thê thảm phách nam ai.
Mả lòe loẹt trước ba sân khấu,
Máu chứa chan trong một trận cười
Lạc cực bi sinh ai nghĩ thẳng?
Vui cho ai đó? tủi cho ai?

https://tieulun.hopto.org

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

trách nhiệm, hỏi chánh phủ thì chánh phủ đổ cho quân nhân, chán tướng bề trong thế nào, có thể lấy một tay mà che cả mắt thiên hạ hay sao? Mà dầu cho thiệt sự là tại bọn quân nhân nữa; quân phiệt hoành hành, nhân dân khốn khổ, chính là cái bệnh đau đớn trên lịch sử Dân-quốc chúng tôi gần đây, cái mối họa ấy, ngày nay mới vừa giảm bớt, theo dấu xe úp ấy sao? Quí quốc ngày trước, về khoảng khuynh đảo Mạc-phủ, tốn biết bao nhiêu gan óc của nhà duy tân liệt sĩ, nay chánh phủ không có phương pháp gì tài chế bọn quân phiệt, mở đầu đã thế, ngày sau càng thêm; sau lúc đối ngoại, đem cái thế lực ấy trở giáo mà tranh chánh quyền thì dân đảng trong nước, có cái gì mà ngự lại không? Hùm cần voi chà, sức lửa không thể chịu nổi, binh lực quí quốc càng mạnh thì cái họa càng to, đến nguy chính là ở đấy.

« Không những thế thôi, binh lực quí quốc, tự phụ hùng cường, song chưa chắc đã bằng Uy-liêm thứ 2 của nước Đức; chinh phục được nhiều, oai phong lừng lẫy, song chưa chắc bằng Nã-phá-Luân nước Pháp, mà hai bác anh hùng kia, nay ra thế nao? Và chăng, hiện cuộc quân thế của các nước thế giới ngày nay, quí quốc không thể lấy một sức mình mà đánh đổ đi được. Dầu cho bọn quân nhân quí quốc không kể Quốc Liên là gì, lời trung cáo của liệt quốc là gì; riêng về nước Tàu, ngày trước đã có một đoạn lịch sử liên Nga khá dài, tuy nay đã thủ tiêu, song đến lúc cùng xúc, cảm tình xúc động thì không thể ngăn được. Lợi hại tương quan, các nước lại ngồi mà khoanh tay hay sao? Tôi dám chắc trận thế giới đại chiến thứ hai, sẽ mở màn ra mà suy nguyên đầu họa, không phải quí quốc thì ai? Đương khoảng kinh tế khủng hoảng nầy quí quốc cũng đồng cái hiểm tượng ấy, một mai chiến họa kéo dài, thì cuộc ngoài chưa yên mà biến trong đã giấy, đầu tiên nói mượn cái cớ đối ngoại để khỏi mối nội tranh, rút cục nhân việc ngoại tranh mà gây ra nội loạn, cái gương chánh biến nước Nga và nước Đức, không đáng soi hay sao?

Nói tóm lại, lợi ích trên quốc tế, cốt nhờ cái cơ sở nơi cảm tình và hòa bình; bằng dùng võ lực mà cướp phá nhau, chỉ gây mối ác cảm thành cái họa báo phục sau nầy mà thôi. Nước tôi với qui quốc đất đã liền nhau, nói về vật phẩm thì du vận dễ dàng, nói về nhân tài thì qua lại quen biết, nói về ở chung thì khí hậu giống nhau, nói về đầu tư thì điều tra cũng cận tiện, theo cái cảnh địa thiên nhiên và nhân tạo đều có vẻ tiện lợi, quí quốc bằng lấy trí lực, khí dụng và nhân tài mà cung cấp sự nhu yếu của nước tôi thì nước tôi cái gì cũng cầu trợ và thủ tư bên quí quốc, không phải là lợi chung hay sao?

Cái ý kiến nầy, tôi đã nhiều lần bày tỏ cùng nhân sĩ quí quốc, các nhà chánh cuộc vẫn đương còn nhớ, vậy rất trông quí quốc nên xem cho xa rộng, định việc lâu dài không nên ham cái lợi nhỏ trước mắt mà để cái hoạn to về sau ».

Xem bức thơ Lâm-Chấn-Hùng trước, lại xem bức thư Tôn-Hồng-Y nầy, ta chỉ tiếc một điều là hai bác nói lý nầy không đứng vào địa vị người Nhật-bản!!

Khách quan

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Chương-trình nghinh tiếp quan Tổng-trưởng thuộc địa

Chiều ngày chủ nhật 1er Novembre, quan Tổng-trưởng thuộc-địa sẽ đến Huế, xin đăng bản chương trình tiếp rước ngài sau nầy:

Ngày 1er Novembre thì ngài đến Huế hồi 5 giờ chiều, tại phủ Khâm-sứ hai toán quân lệnh của tập binh Annam, [illegible] dàn hầu, 2 toán canh giữ người Tây và Nam, một phường nhạc tây của Nam triều dàn hầu tề chỉnh, khi ngài đến nơi thì binh lính làm lễ chào mừng, phường nhạc nổi khúc quốc ca (Marseillaise). Khi ấy quan Khâm sứ về trước rồi từ trong phủ Khâm-sứ, quan thanh tra chánh trị các quan viện Cơ mật, phủ Tôn-nhân, đức ông Hoài-ân Bửu-Liêm thay mặt quan phụ chánh thân thần, quan thượng-thư nội các Hồ-phú-Viên thay mặt cho các quan nội thần, ông đại biểu Trung-kỳ thượng nghị hội đồng là ông Rigaux, quan đại diện Công-sứ Đà-nẵng, quan giám binh Maog-cá đều tề tựu trước phủ Khâm-sứ, đặng nghinh tiếp tại bến kỳ đài kinh thành phát 21 tiếng súng lịnh.

Qua ngày 2 Novembre, 9 giờ, quan phụ chánh thân thần, đức ông Hoài-ân, Tôn nhơn phủ và các vị liệt hiến Nam triều phủ Khâm-sứ vào yết kiến quan Tổng-trưởng thuộc địa. Mười giờ tất cả liệt hiến quan viên quý quan vào yết kiến ngài. 10 giờ rưỡi ngài sẽ gắn bội tinh cho các viên chức được dự thưởng — Mười hai giờ ngài dự tiệc tại phủ Khâm sứ. — Ba giờ chiều ngài qua Nam-triều đáp lễ yết kiến của Nam-triều tại điện Cần-chánh. Trước khi ngài đi đáp lễ ấy thì có quan tham-tri bộ Lễ đem 20 lính kỳ mã và cờ xí đến phủ Khâm-sứ đón rước ngài. Khi đến điện Cần-chánh thì có tất cả liệt hiến Nam triều nghinh tiếp ngài, con bà và cô Reynaud lại vào điện Cần-chánh yết kiến Luỡng-tôn-cung. Quan Thượng-thơ nội-các Hồ-phú-Viên, và quan Hội-lý bộ lại Dupeail cùng đi theo vào lễ yết kiến ấy. Khi 3 giờ rưỡi quan lễ bộ Thượng thư Võ-liêm dẫn lộ đưa quan Tổng-trưởng vào điện Cần-thành yết kiến Luỡng-tôn-cung, khi trở ra thì ngài dạo xem các nơi trong Đại nội.

Năm giờ ngài đến thăm viện Khải-định bảo tàng và đến thăm hội Đô-thành hiếu cổ xã, có các hội-viên đón rước. — 5 giờ rưỡi ngài đi xem sơn thủy nơi Kinh-đô tại nơi Bell Vedert. — 8 giờ ngài dự tiệc đại-yến trong đại-nội, 10 giờ khiêu vũ trong đại nội.

Ngày 3 Novembre từ 8 giờ đến 10 giờ mai quan Tổng trưởng lại đến dự đại hội đồng viện Cơ-mật 10 giờ rưỡi ngài đi cung chiêm lăng Tự Đức và Khải Định. 12 giờ dự tiệc thường tại phủ Khâm sứ. Chiều ấy từ 1 giờ đến 4 giờ là thì giờ rảnh để tùy ý quan Tổng trưởng, 4 giờ ngài lại đi cung chiêm tôn lăng Minh-Mạng và Thiệu-Trị. Tám giờ ngài dự tiệc đại yến tại phủ Khâm-sứ, mời tất cả quan lại Tây, Nam dự tiệc. 10 giờ tối mở tiệc [illegible] đã chốn đô thành mà ra Hanoi, tối hôm ấy ngài sẽ đình trú tại tỉnh thành Hatinh. Khi ngài khởi hành thì sẽ có tất cả quan lại giàn hầu tề chỉnh oai nghi như khi ngài đến nơi.

Tiếng chuông thứ hai

Trong số 429 ra ngày 21-10-31, bản báo có đăng bài « *Bổn phận ở đâu?* » của một người bệnh gởi lại, nói người gác ở phòng Lazaret đêm hôm 3 octobre làm không hết bổn phận. Nay được bài của thầy Ưng-Đại và cô Lê-thị-Tuyên nhận phiên gác của mình và cải lại đại ý nói: đêm hôm ấy chỉ có một người đau thương hàn nặng, mà thầy và cô hết sức chăm nom (nào 3 giờ kẹp mạch một lần, nào tắm rửa) .... và của phòng gác khi nào cũng khép mà không khóa v. v...

Bản báo vì công tâm mà lược đăng bài trước, nay cũng lấy công tâm mà lược bài nầy gọi là cho đủ hai tiếng chuông. T. D.

THỪA THIÊN

Tiền đã vào tay rồi!

Hôm 23 octobre, đi qua con đường Gia-hội gần hãng Lucia, ký giả gặp một người thanh-niên tên là Hà-Thừa vừa đi vừa khóc; hỏi duyên cớ thì cậu đáp lại: « Vì nhà nghèo muốn kiếm việc làm nên nghe lời ngon ngọt của Nguyễn đình-Giảng mà phải mất số bạc (75$00) (Ng. d. Giảng làm tại Service Cadastres Bình-định Quảng-Ngãi). Hôm tháng juillet đây, Giảng về tại làng Dưỡng-mông (Phú-vang Ngọc-Anh) nói với cha mẹ Hà-Thừa rằng: « Nếu hai ông bà (Hà-Toản) có được số bạc ấy thì tôi sẽ đem cậu Hà-Thừa vào làm việc tại bàn giấy tôi ». Nghe con được việc làm có bạc (12$00 một tháng) liền chạy vay cho đủ số bạc 75$00, giao cho Giảng, Giảng có viết cái biên lai nhận bạc. Nào ngờ bạc lấy đưa đi, Thừa không thấy được làm đâu cả, từ ấy đến nay đã 3 tháng mà đòi hỏi rất lôi thôi.

Học trò nghèo đi kiếm việc làm ăn mà bị con ma phỉnh phờ, nghĩ có đau xót không? Bà con không nên tin bậy mà lầm.

Chuông Reo

QUẢNGBÌNH

Hội An-Tịnh Châu Cấp

Chi nhánh ở Quảng-Bình gồm có những ông sau nầy là Hội viên:

MM. Trần văn Toản Thị Độc Học sĩ en retraite Chánh chủ hội
Nguyễn đức Trà Phán sự Tòa Sứ Thư ký.
Hồ Sĩ Liên Phán Sự Tòa Sứ Thủ quỹ.

Hội viên:

MM. Phạm Kinh Chi Médecin Indochinois.
Phạm Văn Dành Hậu bổ Quảng bình.

Mai Văn Dương Thừa Phái Quảng bình.

Vì sao khai không?

Báo T. D. vừa rồi có đăng bài tình phủ nhỏng tệ ở làng Quảng-xá. Chuyện đó có thật, tang chứng bẵn hoi: khi cửu Ngạc đòi ăn tiền thì có viên Chánh tổng và Lý trưởng hiện tại đó, còn tiền thì ông Công cậy người bà con là viên chánh đoàn khất khổ với cửu Ngạc mà giao cho anh ta năm đồng 5$, xong rồi anh ta lên nhà tên Cọng và cho tên nầy mua trâu kẻ trộm. Cọng không mua trâu ai, mà nhà cũng chẳng nuôi con nào cả, thế mà cũng chịu mua rượu, thiết cơm.

Mới rồi, ngày mồng sáu tháng chín nầy, quan phủ Quảng-ninh sức giấy về làng (Quảng-xá), đòi ông Công xuống khai. Lạ gì ông lão nhà quê lấy nghe quan đòi thì sợ, gia-dĩ bọn hương lý sợ ông ta khai thực ra thì mình cũng bị quở nên dọa rằng: « nếu ông mà khai có, thì quan ta nói ông có gian mới sợ mà lo tiền, chuyện sẽ lôi thôi thêm, vậy phải khai không đi.... » Thế là ông Công phải khai không. Một điều nên biết là dân quê hay mua đường ngắn bán đường dài, vô sự mà tốn tiền như ông Công kia, ta cũng thường thấy luôn. Vậy chuyện nầy mà muốn cho rõ ràng thì nên xét cẩn thận kia.

Chú-Ý

QUẢNGNAM

[illegible] hương biểu

Tại làng Định-Phước, thuộc phủ Tam-kỳ, có tên hương-biểu Nguyễn-đình-Thiệu thường ỷ quyền hiếp dân. Xin kể vài việc sau nầy:

1·) Dân trong làng nhiều nhà nghèo khổ, nhờ sự « rùng » (bắt cá) kiếm ăn và nuôi vợ con. Hương-biểu buộc phải đem cá mực tới cho y thời y mới cho đi. Bữa nào rủi không được cá đem về cho y thì bữa sau không cho đi nữa; ấy là người làng. Còn kẻ làng khác gần đó muốn qua bãi Định-Phước làm cá, thì cũng phải đem cá mực cho y như lệ, và phải chịu cho y mỗi chiếc ghe là 2$00.

2) Tên Vửng, dân làng nghèo khổ có con heo rủi bị chết, y sanh sự sức hương kiểm và đoàn trưởng tới dọa nạt rồi chia phần ăn ra mà ăn.

3·) Tên Bích gánh thuê rượu cho người buôn ở Bến-ván, về gặp y hỏi, sau phải lo cho y 2 chai rượu.

4·) Dân canh nếu gặp y mà chậm chào, thì y quở phạt, đòi trình quan làm án.

5) Dân tình nghèo khổ làm ngày mai chỉ tối mà không đủ ăn, thế mà y cứ thường bắt dân tới tưới vườn cho y,.....; nếu không đi thì bị quở phạt nầy nọ.

6·) Dân canh nếu không đem đuốc thì bị đòn mà đem đuốc thì y bảo hương kiểm Ng. C. rình lấy đem về nhà đốt cá mực ăn.

7·) Trong làng không có chợ, mà hễ có ai đem cá, mắm v.v... tới bán thì dọa nạt không cho bán.

Ấy là những điều đại lược, chớ không thể nào kể cho hết được. Trong làng chỉ có mình y quyền hào, thành không ai giám nói!!

Dân làng lại cáo.

QUẢNG NGÃI

Cái án tình nghi rất mới!

Từ mấy độ nầy trong tỉnh ít nơi khỏi người bị bắt về vụ cọng sản. Những người nào, giả cách đui mù, tai và mặc ai thì thôi. Còn người nào có bà con anh em bị giam, mà đi thăm viếng, cho đồ ăn hoặc 5, 3 hào thì bị hương lý và Bang tá khép vào cái án tình nghi.

Mới đây có người ở huyện Nghĩa hành, làng X. d.. một ngày nọ, xin phép Lý trưởng đi thăm người chị ở xa, phải ở lại một đêm. Lý trưởng cố ý không cho. Người ấy kèn nài hoài, Lý trưởng trả lời rằng: « chú không được đi ban đêm, vì chú hay đi thăm viếng bà con chú bị giam ở tỉnh, nên Bang tá đưa giấy về làng sức tôi phải kiểm phòng, Bang tá đã trình với quan trên rằng: chú giao thông với bọn ở lao, chưa biết sẽ bị bắt khi nào ».

Bà con anh em là tình cật ruột ai có tội thì quan trị, còn kẻ đi thăm có tội gì, huống chi thấy quan có trát sức thân nhân bảo lãnh hoặc đoan nhận v. v... thì pháp luật có làm giết tình bà con đâu. Thế mà vì cái cớ đi thăm, lại mang cái án tình nghi, không được đi làm ăn, nghĩ có buồn cho không?

Dân binh

AI-LAO

Kinh tế khủng hoảng ảnh hưởng đến xứ Lào

Vấn đề kinh tế khủng hoảng gần đây tràn khắp mọi nơi, các báo chương đăng tin hằng ngày không giứt. Nơi nhiều nơi ít, không nơi nào khỏi.

Xứ Lào thâm-u tịch mịch cũng bị ảnh hưởng kinh-tế khủng-hoảng. Như tỉnh Thakhek gần đây sự làm ăn buôn bán đã ra chiều khó khăn ế ẩm, nhà buôn lớn buôn nhỏ hằng ngày than van về sự hàng bán không chạy? — Vì ở đây chỉ nhờ các mỏ và đường xe lửa mà gần đây các người chở hàng vô bán trong mỏ, lại thấy chở ra; và các người trong mỏ, vì không việc làm, kéo ra từng lũ; người nào cũng một bụng da vàng, thân thể xơ xác, than van: tiền lương thì hết mà công việc không có, muốn về quê hương lại không có hành phí; kẻ nào một thân còn khá, kẻ nào sau lưng đính vợ, đính con thật là thảm khổ!

Con đường xe-lửa tuy có công việc, song vì đất rừng, nước độc hay sinh [illegible] gấp rưỡi giá bán bên ngoài, (chính hạng phu sở ông chủ Q..... thuật chuyện).

Ấy sự làm ăn công việc ở đây ra chiều khủng-hoảng là thế, không biết rồi đây có bớt dần được không, hay nó cứ lôi cuốn mãi, cũng đến chết!

Kiều-Dân

BIẾU

Tôi biếu 1 món đồ dùng thường ngày, rất hữu-ích và có giá trị. Gởi 1 con cò 5 xu cho:
P. ROUSSEL, B. P. 48, CHOLON

VÌ ĐÂU GẠO BỊ Ế ẨM?

Như tin đã đăng trong một số báo trước, hiện nay sự xuất-cảng gạo của nước ta bị đình-trệ, ế ẩm là vì đồng tiền Sterling của Anh hạ giá.

Tuy vậy mà bà con ta cũng chưa đến nỗi túng thiếu, nên vẫn thấy sắm sửa « bảng » lắm. Nhất là NHÀ-ĐỒ CHẤN HƯNG giấy nói số 336 không mấy lúc là ngớt các ngài lại mua hoa tai kim cương, vòng ngọc-thạch cùng là các đồ trang-sức bằng vàng bạc đủ kiểu!

Vì thế nên có nhiều ngài cần tiền thường vẫn đem các giấy Quốc-trái lại bán cho nhà 62 hàng Bạc.

Tổng-Dịch-Thanh lại cáo

VIỆC THẾ-GIỚI

(Tiếp theo trang nhất)

Hiệu lực điều ước phi chiến Kellog

Đông-kinh 20 Octobre. — Có lẽ Trung-hoa có thể thừa nhận 4 điều-kiện của Nhật-bản. Còn điều-kiện thứ năm, là nhường cho Nhật-bản hưởng quyền lợi về các đường xe lửa ở đất Mãn châu, thì hơi khó một chút. Chính-phủ Nam kinh có thừa nhận điều-kiện ấy thì cũng là sau nữa mà thôi. Vì vậy người ta đã chuyện Nhật-bản lơi chỗ ấy ra.

Có tin rằng Nhật-bản lo trả lời cho các chính-phủ ngoại quốc vì chỗ mình có ký trong tờ điều-ước Kellog. Có lẽ chính phủ Nhật sẽ cứ viện lý do mà nói rằng điều ước ấy không có thể đem thi hành trong việc Mãn-châu nầy được.

Một chiếc chiến hạm Nhật bản khởi hành sang Thượng hải

20 Octobre. — Một chiếc chiến hạm của Nhật đã được lệnh của chính-phủ sang Thượng-hải, vì ở đấy hiện đương có phong trào bài Nhật dữ dội lắm. 7000 người Trung-hoa đập phá những sở đặt của người Nhật.

Ba chục chiến hạm Mỹ vượt Thái bình dương

Nam-kinh, 20 Octobre. — Theo lời chính phủ Nam-kinh báo cáo thì chính phủ Mỹ đã cho 30 chiếc chiến hạm sang mục đích là để phòng sự hành động của Nhật.

HÁN-VIỆT TỪ-ĐIỂN: đương in
5.000 chữ đơn — 35.000 tiếng kép
Hạng tốt 7$50 *Hạng thường* 5$50
Ở xa xin thêm 0$50 tiền cước.
[illegible]
Đào-duy-Anh, Huế

DRAGÉES
Vermifuge
RUDY
Trị bịnh
SÁN LÃI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bịnh sán lãi rất thần hiệu, và làm cho người ta trở nên tráng kiện. Người lớn con nít đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các hãng thuốc ở Saigon và các hãng ngành ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE
(L. [illegible])
119-123 rue Catinat -:- SAIGON
(là hãng thuốc đáng tin cậy, tạo lập đã hơn năm chục năm rồi).

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG

BỔ-HUYẾT KHU-PHONG

THAM - THIÊN - ĐƯỜNG

Có cái mặt, ta phải lo

Một nhà điền-chủ ở Kim-lủ, M. Hồ-sĩ-Liên, có viết thơ cho chúng tôi nói về chuyện « Sơn ăn mặt ».

Lời ông Liên:

« ....
« Thứ thuốc ấy, là thứ thuốc gì? Có phải lấy vỏ sơn khô « mà xông không? hay là lấy lá khế mà chà như người ta « quen dùng xưa nay không? không. không phải! chỉ lấy « dầu Khuynh-Diệp mà thoa là thần hiệu hơn hết.
« Mấy lúc nay, trong nhà tôi có chứa sơn để gắn đồ, đàn « bà, trẻ con đều bị sơn ăn cả. mặt mũi sưng lên, mình mẩy « ngứa ngáy, ngó khó chịu lắm. Tôi đã dùng nhiều cách để « điều-trị mà chẳng thấy bớt gì, đến khi tôi làm liều, lấy « dầu Khuynh-Diệp thoa, thoa một lần đầu thời ai nấy bớt « ngứa, cách ba giờ thoa lại thì bớt sưng. cứ vậy mà thoa « trong 24 giờ đồng hồ thời ai nấy đều được vô sự cả.
« Vị thuốc trước con mắt mà bấy lâu không ai biết, nên « ....

HỒ-SĨ-LIÊN

https://tieulun.hopto.org

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hỏi xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong

Thưa các ngài !

Khi các ngài làm ăn ở nơi nước lạ (nước độc) nên dùng thuốc … bách-ứng thì mới tránh khỏi các bệnh như vàng da, to bụng, phù nề, da bụng dầy bụng có cục mà hay đau, ăn không tiêu v.v. Thuốc này còn chữa được huyết tích, đờm tích, ẩm mà tích, đại tiện táo kiết và đàn bà kinh nguyệt không điều nữa. Xa gần đều khen thần hiệu —

Mỗi bao giá 0$15.

Bán tại :

Thanhhoa : M. Thăng-Long 73, phố lớn; M. Di-Long 71, phố lớn
Bai thuong M. Tuat, bán phở.
Vinh M. Lộc-Thịnh, 122, phố Gare.
Vinh M. Vinh-hưng-Tường, 176, Sarraut
Hatinh M. Vinh hưng Tường, commerçant
Donghoi M. Vinh hưng Tường commerçant
Hué M. Vinh Tường, rue Gia long
Faifoo M. Vinh hưng Tường, commerçant
Tourane M. Nguyen-hữu-Vinh, commerçant
Quangngai M. Quang hoa & cong ty Phú nhơn
Nhatrang M. Mộng lương Thư quán được phòng
Phanrang Mr Huỳnh-văn-Trân, dépôt Pharmacie.
Cana M Léon Triêm, Fournisseur de chaux
Laokay (Tonkin) M. Nguyễn công Luận
Phontiou (Laos) M. Vũ Thìn, Electricien
M. Đồng xuân Uy, Cai de la mine Bartholoni
M. Trương bá Nghĩa, commerçant à la Mine Bartholoni
Phontiou (Laos) M. Lê-Thước central électrique

Mua từ 50 bao trở lên, gửi theo cách lãnh hóa giao ngân, thì tính mỗi 10 bao là 1$25, không phải chịu cước. Thư và mandat gửi cho

M Nguyen huy Cừ, Tú tài, village Hoằng-nghĩa, phủ Hoằng hóa, Thanhhóa (Annam)

Comptoirs Commerciaux d'Annam

Commission - Représentation

TRUNG … 107, Rue Paul-Bert — HUE

LÊ THANH-CẢNH chủ nhân

Maison HỢP-THỊNH

SOIERIE & MERCERIE

33 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như : lĩnh áo, lĩnh quần đen, trắng trơn và hoa. The thâm, băng đen, the các mầu trơn và hoa. Lụa thâm các mầu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải màn, chè hạt Bảo sĩ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Quí Khách ở xa xin viết thư về lấy mẫu và giá hàng, bản hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như đồ da, valise, yên ngựa, cặp sách, giầy giép, ví da, đồ đồng, đồ thêu, như mặt gối vân vân.. bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các quí khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ, các quí khách mua thử sẽ biết

Nay cẩn bạch

Mme NGUYỄN-THỊ-SÁU

HỢP-THỊNH

Soierie & Mercerie 33 Rue des Cantonnais HANOI

MẶT TRỜI

Mấy tháng gần đây, trời nóng nực quá, hàn-thử-biểu lên đến ba bốn mươi độ. Tuy vậy, ảnh mỹ thuật tối mơ của hiệu HUONGKY vẫn được quý khách rất đôi hoan nghênh, không sợ nóng nực đến chụp thật đông. Trời nóng còn đông như thế, huống bô đến tiết sang thu, trời thêm mát mẻ, có lẽ các quý khách càng đến thật đông hơn, lại chính bản hiệu chủ nhân thân hành dương ảnh để khỏi phụ lòng các quý khách chiếu cố về lối ảnh mờ. Chính là lối ảnh hiệu HƯƠNG KÝ khởi xướng ra trước nhất, nên không đâu bắt chước bằng được. Các quý khách có đến xem tận nơi mới biết rõ công nghiên cứu của bản hiệu về nghề này đã hai mươi năm có lẻ

HUONGKY PHOTO

48 Rue Jules Ferry — HANOI

Chiến hạm Nga cũng kéo đến

Còn các chiếc chiến hạm của Nga cũng đem cả về đậu ở Hải-sâm-oy (Wladivostock) rồi ; lục quân thì tựu hội về thành Chita và đã kéo lần qua địa giới Tàu.

Cả ba nước Nga, Mỹ, Anh đều báo tin cho nước Nhựt hay

Nước Anh, nước Nga và nước Mỹ đã cùng đừng gởi một tờ tiên cáo (avertissement) qua cho Nhật về việc Nhật nằm đợi động binh hôm rày, và nói đó là nước Nhật phải toàn chịu lấy trách nhiệm.

Trung Nhật choảng nhau

20 Octobre — Chính-phủ Trung-hoa đã cho một đội binh khá to đến Sơn-hải-quan biên-giới Trung-hoa - Mãn châu, trên con đường xe hỏa Bắc-bình – Phụng-thiên, để chực đối phó với quân Nhật.

Quân Nhật với quân Trung-hoa xung-đột nhau tại Liêu-châu, ở về phía Tây-Bắc Mãn-châu, giữa đường từ Sơn-hải-quan đến Phụng thiên. Chỗ này có quân Trương-học-Lương, đóng với quân chính-phủ tỉnh hạt.

Quân Nhật ở phía Nam Liêu-châu toan đánh úp thành phố ấy, nhưng bị bại, phải lui lại mấy cây số. Quân Trung-hoa không đuổi theo.

Nhật vẫn cứ cho tàu bay thả bom xuống khắp trong thành-phố. Nhân dân phải trú trong hang hầm.

Dân Triều-tiên, dời sang Liêu-Ninh nhiều lắm. Họ đi có quân Nhật đi theo bảo hộ

Viên công-sứ ở Hán-khẩu phản đối với các nhà đương-cục, phong trào quốc-gia. Bên này cũng cương quyết phản đối được một cơ-quan … Triều-tiên bị bắt, rất nhiều người trú tại nhượng địa Nhật-bản.

Nhật bản đòi bồi thường

Nam-kinh, 21 Octobre — Phong trào bài Nhật làm thiệt hại cho nền kinh-tế ở Nhật bản lộn bề. Rất nhiều nhà máy phải đóng cửa. Chính-phủ Nhật đòi 250.000.000 yen bồi thường về những sự thiệt hại ấy.

Việc bài Nhật

Thượng-hải. — Các người Tàu buôn bán bị ban hội-đồng để chế bắt giam vào miếu Thiên-hậu. Nhờ có viên tổng thư ký toà xã trưởng liệt quốc yêu nài nên đã được tha về.

Máy bay Nhật lại tàn phá Phụng Thiên

Đông-kinh. — Hãng «Rengo» báo tin rằng Phụng thiên lại vừa bị máy bay Nhật ném bom xuống. Một đoàn máy bay Nhật đi tuần dọc đường sắt bị dưới bắn lên rất dữ, phải ném bom xuống.

Dân chúng Trung hoa xin khôi phục bang giao với Nga

Nam-kinh 23 octobre. — Vì thấy quân Nhật hoành-hành và thấy dư luận Nga đều có ý căm tức người Nhật dùng cách gián tiếp để xâm lược miền Bắc-mãn, nên dân chúng Trung-hoa đều xin khôi phục việc bang giao với Nga, để cùng đối với Nhật.

Các báo Bắc bình xin tuyên chiến

Nam-kinh 23 octobre. Vì thấy quân Nhật trông ngóng cái tình quốc-tế, làm le chực lại chiếm Cẩm-châu và Du-quan, nên các báo ở Bắc-bình đều chủ trương xin chính phủ Trung-hoa tuyên chiến, nói hội quốc tế liên minh quyết không thể làm cho ta được mãn ý, mà công cuộc dự bị tuyên chiến của Nhật đã xong rồi, nếu nước mình còn cứ trì nghi, thì miền bắc sẽ lại theo ngay Đông tam tỉnh về tay quân Nhật nốt.

Trung Nhật xung đột trước Q. T. L. M.

Genève, 21 Octobre — Chính-phủ Nhật-bản yêu-cầu thế nào Trung-hoa cũng phải nhận 21 điều yêu cầu của mình năm 1915, và 5 điều yêu cầu mới. Và dọa rằng nếu không thì không còn điều đình gì hết.

Đại-biểu Trung-hoa tại Q. T. L. M. tuyên bố rằng 21 điều yêu cầu của Nhật 1915 thì ai cũng đã biết là không thể nào nhận được. Nay lại còn thêm 5 điều yêu cầu kỳ quái hơn nữa. Nếu để thi hành y như vậy, thì để cho Nhật chiếm trọn đất Trung hoa đi chẳng phải là khỏe hơn sao.

Đại-biểu Nhật đương đi vận-động với đại biểu các nước, cho những điều yêu cầu ấy được thành tựu.

Genève, 22 Octobre. — Buổi chiều ngày thứ năm, khi mới nhóm hội, có đem ra đọc một bài khuyên Nhật mau mau rút binh, chỉ trừ ra trong miền đường xe hỏa Mãn-châu ; và Trung-hoa thì phải bảo lãnh tính mệnh và tài sản những công sứ Nhật.

Đại biểu Trung-hoa xin rộng thì giờ để đánh điện về hỏi ý kiến chính phủ mình ; còn đại biểu Nhật thì nói quyết không thể nhứt định ngày rút binh được, và thêm rằng chỉ có một vài đội quân sơ sài gì ở miền đường xe lửa-Mãn-châu mà thôi. Thành ra, công chuyện cũng chưa ăn thua gì.

Q T. L M. có ý muốn giải quyết vấn đề Mãn-châu này, trong một buổi hội đồng công khai chiều hôm nay, nhưng chưa biết đại biểu Trung-Nhật có nhận những điều quyết nghị của mình hay không. Chỉ thì chỉ chờ Hội-đồng chắc cũng tri-hoãn lại đến 15 Novembre. Mong rằng trong thời gian ấy, hai bên điều đình riêng với nhau mà giải quyết được việc rút binh. Nếu như Nhật có một mực … quyết Trùm một cách hòa bình được. tình đã hết nước rồi, mà các ngoại giao tổng trưởng cũng phải đi về chớ có nằm mãi tại Genève được sao ?

Công việc gay go như vậy, nhưng ông Briand vẫn còn ôm cái thái độ lạc quan.

Đại biểu Trung Nhật thì không có thái độ lạc quan như hế, cái mới lạ cho.

Đại biểu Nhật được tin chính phủ Nhật tỏ ý ít muốn điều đình. Còn đại biểu Trung hoa thì được tin của chánh phủ Trung-hoa bảo cứ yêu cầu cho được những điều đã yêu cầu. Hội-đồng muốn mở buổi hội công khai để vạch bản trách nhiệm hai bên trước dư luận.

Ông Briand có tiếp đại biểu Nhật, rồi đến đại biểu Trung hoa. Đại biểu Nhật khi từ giã ông, có yêu cầu hoãn buổi hội công khai lại, vì có sớm cũng vô ích.

Nhật với Mỹ

Genève, 23 octobre — Có tin rằng hồi Hội nghị hải quân họp tại Luân đôn. Nhật và Hoa kỳ có cùng nhau bí mật ký một bản hiệp ước. Theo bản hiệp ước ấy thì Mỹ để Nhật được hoàn toàn tự do hành động ở Mãn-châu. Còn chính phủ Đông kinh thì nhượng bộ cho Mỹ rất nhiều quyền lợi trong vấn đề số tàu được đóng.

Nếu tin này quả đúng sự thực thì ta không hiểu sao ngày nay Mỹ lại sốt sắng, nhiệt thành muốn được dự vào các cuộc biện luận ở Genève về việc Nhật Hoa xung đột, mà không hiểu cái thái độ rất cương quyết chẳng chịu của Nhật ?

Cứ như người ta nói thì chẳng qua cách hành động ấy cốt để đôi bên đều phải theo các khoản trong hiệp ước. Chẳng biết có phải thế không, nhưng mấy hôm nay, tòa đại sứ Nhật vẫn nhắc luôn rằng không lo ngại gì về Hoa kỳ nữa. Nhật nói :

— Bọn Bắc-Mỹ không đi xa được đâu. Họ ngày nay chỉ lưu tâm đến vấn đề giảm quân. Mà đối với Hoa kỳ, vấn đề giảm quân chính là ta, nước Nhật vậy.

Tài chánh

Londres, 21 octobre — Từ tháng Avril lên octobre, tình hình tài chính Anh rất là nguy khốn ; Số thâu ở sở kho bạc chỉ 287.794.000 livres, mà số tiêu đến 421.825.000 livres, Số nợ 655.552.000 livres, So với năm ngoái thì tăng lên đến 61.220.000

ANH

Biến động tại đảo Chypre

Londres, 22 octobre (Rad. dép.) — Sau khi có tờ tuyên cáo của viên cố đạo ở đảo Chypre yêu cầu cho đảo ấy nhập với Grèce, nhân dân nhao nhao nổi lên làm biểu tình.

Có nhiều cuộc xô xát rất kịch liệt.

Khắp các nơi trong đảo, đều có biến động. Tại Nikosia nhà viên Thống sứ bị đốt và phá hoang. Sở bưu điện «Eastern Télegraph» phải đóng cửa.

Tại Larnaka, cảnh binh bắn vào đám dân khởi nghịch, làm bị thương 11 người. Tuy tình hình tối ngày thứ năm có hơi dịu, nhưng người ta chắc rằng đến ngày hôm sau thì sẽ nghiêm trọng lại, mà nghiêm trọng hơn trước nữa.

Có điện tin của viên Thống sứ cầu viện, nên hai chiếc chiến hạm Anh, mỗi chiếc 10.000 tonnes, cùng nhiều chiếc tàu nhỏ khác đã mở neo chạy đến đảo Chypre.

TÂY BAN NHA

Bãi công

Barcelone, 20 Octobre (Rad. dép.) — Những cách đàn áp thợ thuyền đã gây nên nhiều cuộc biểu tình phản đối ở các thành phố.

Tại Barcelone, các người làm việc trong một sở làm sắt bãi công để phản đối việc kết án một người anh em đồng sự. Tại Sarragosse, công đoàn đã báo trước cho cho chính phủ hay rằng ngày mai sẽ có … cáo là giết một cảnh binh và làm bị thương người chủ của mình.

Đạo luật bảo hộ Dân quốc

Madrid, 21 Octobre — Đạo luật về trật tự ở Đức sở đem thi hành ở Tây-ban-Nha để bảo hộ dân quốc. Nhà nước sẽ kiểm sát các cơ quan của thợ thuyền và xem chừng việc dùng những số tiền của họ chung góp với nhau.

Theo đạo luật ấy thì bất kỳ cử động gì mà có hơi trái với Dân quốc thì bị phạt rất nặng. Thứ dân nghị viện đã bỏ thăm ưng chuẩn điều khoản không cho có một đội lính nào khác lính của chính-phủ trong nước. Còn những việc mang hay hiệu quân chủ, hoặc khi gởi lậu, bãi công không cho biết trước 8 ngày v. v., thì bị phạt tù hoặc đày.

Madrid, 22 Octobre — Viên nghị viên cấp tiến Iglésias tuyên bố rằng đạo luật bảo hộ Dân-quốc sẽ thi hành cho đến khi nào có hiến pháp.

Dư luận báo giới đối với đạo luật ấy

Madrid, 22 Octobre — Dư luận báo giới đối với đạo luật ấy rất phân vân, chính trong các báo về phái cộng hòa kia mà cũng trái nhau. Tờ thì cho thi hành đạo luật ấy là phải. Tờ lại cho làm một việc vô ích mà lại khuấy cho dân chúng thêm bất bình, chính phủ trước sắp biết bao nhiêu việc khó khăn thậm chí phải đối phó với những cuộc tổng bãi công có tánh chất cách mệnh trường thường, mà cũng không hề dùng những cách đàn áp đặc biệt ấy mà.

BA LAN

Bãi công

… bãi công tràn khắp trong nước Balan, ở Siléni, mấy trăm thợ bãi công ở

Thập-linh-đơn !

十 靈 丹 神 效

Hết hạ sang thu — trẻ già khắp lượt : đau đầu, mình mỏi, phát nóng, sợ lạnh, nôn nao, ẩu ọe, đi tả đi lỵ, phong thấp, nắn thấp, đau bụng, đầy bụng, nhất là bệnh Cúm. Uống thuốc này khỏi liền ! Thật là một môn thuốc gia truyền, quý báu dùng rất linh hiệu.

Bản hiệu chế ra mong phổ cập tứ phương trong lúc kinh tế khủng hoảng này.

Đáng lẽ mỗi liều phải bán 0$10, nhưng chúng tôi nay tạm bán chỉ có 0$05 một liều.

Xin các ngài nên mua trữ phòng khi đêm khuya cứu cấp.

Nay kính cáo

VĨNH - HƯNG - TƯỜNG

VINH — HATINH — DONGHOI — HUÉ — FAIFOO

TỪ NAY HẾT ỐM-ĐAU, XANH-XAO, GẦY-CÒM...

Vì trời Nam đã riêng sản xuất được *Thập Toàn Đại -Bổ Dưỡng Vệ-Sinh Tiên-Tửu*, Nam, Phụ, Lão, Ấu, uống thì không những Đại Bổ Dưỡng phế, thận, tâm, can, tì, vị, khí, huyết, chóng mạnh khỏe, béo tốt, đỏ da, thắm thịt, ngon miệng, ăn khỏe, mau tiêu đói, mát lòng, ngủ yên, đại tiện nhuận hoạt, tiểu tiện trong mát.. mà nếu có rức đầu, chóng mặt, ngã nước, phù bũng, sốt rét, háo nhiệt, nóng ruột, táo bí, kiết lỵ, ợ chua, nóng cổ, đau bụng kinh niên, đau dạ dày, đau ruột, đau gan vàng người, đau tim tức ngực, hư thận, lưng đau tiểu vàng nóng, ho hen, đờm, siễn, lao tâm, lao lực, khái huyết, đau phổi, đau ngực, đau mắt kinh niên, mắt lòa, mã đao, tràng nhạc, ung sâu, lở chốc, đau gân, rức xương, đơn thấp, tê bại, nọc bệnh tình di hại, ốm yếu đủ thứ, thức đêm, mệt mỏi, động kinh, điên dại, đàn bà tiền sản, hậu sản, huyết hư xấu, kinh bế, kinh không đều, muộn con, sẩy thai, đẻ rồi tê liệt, huyết hôi không ra hết, đau ốm đủ thứ.. trẻ con cam sài, lở chốc, xanh còm, da vàng bụng ỏng, chậm lớn.. chuyên uống Tiên Tửu thì vừa mau khỏi bệnh vừa chóng mạnh khỏe lắm, vì Tiên Tửu chế theo môn Gia truyền kinh nghiệm đã 4 đời nay, cực thần diệu đại bổ, lại pha bằng Rượu Nho Cốt lâu năm, rất quý, rất thơm ngon mà không say.. Thật là cổ kim đông tây chưa đâu có, chứ chẳng nên lầm với nhiều thứ rượu bổ : người khỏe uống thì háo nhiệt, phá lở chốc, người ốm uống thì thêm nặng bệnh, khó chữa.. Nên các Ngài trong Quan trường, Giáo giới, Công Sở, và các Ngài Sĩ, Nông, Công, Thương, các phu nhân, mua dùng nhiều lắm, đều khen là uống sâm nhung cao quế quanh năm, không bằng uống vài chai Tiên Tửu, năm đồng một chai lớn, bán tại *THUẬN-LONG ĐẠI-BẢO-ĐƯỜNG 22, Rue Médicaments, Hanoi*, là một Hiệu Thuốc Lớn, có Đại-Danh-Y, mạch lý, căn bệnh, dược tính rất tinh thông, và có đủ các môn Thuốc Nam Thuốc Bắc Gia truyền Kinh nghiệm đã 4 đời nay, cực hay. Vậy các Ngài nên mua Tiên Tửu mà uống. Nếu đau yếu muốn khỏi một cách rất mau chóng, thì vừa uống Tiên Tửu, vừa uống thêm thuốc chén hay thuốc hoàn tán của Bản Đường, thì giảm Cam quyết là xuất nước Nam, không thuốc đâu hay bằng, xa gần hằng ngày gởi thơ về khen ngợi rất nhiều, sau này sẽ lục đăng dần lên báo chương.

Tiên Tửu và các thuốc gửi theo lối giao ngân lĩnh hóa cũng được, tiền cước phí, Bản-Đường chịu hết. Ai muốn hỏi han chi về thuốc, bệnh, hay ai muốn làm Đại Lý, mua buôn, xin cứ gửi thơ về, Bản-Đường sẽ trả lời ngay.

Đồng Bào nên giới thiệu Bản-Đường với các bệnh nhân xa gần, để khỏi tiền mất tật mang với các thuốc nhảm, lang băm, đó cũng là một công đức lớn vậy

NGHĨA NƯỚC TÌNH NHÀ

TAM-LÝ TIỂU-THUYẾT

Giang - Hạ DỊCH - THUẬT

Thầy Mạnh-Tử có nói : «Ta chưa từng nghe rằng uốn mình mà chính được người, huống là chịu điều nhục mà chính được thiên hạ».

孟子曰吾未聞枉己而正人者也況辱己以正天下者乎

Số 56

— Ông có thể chờ cho tôi làm xong những việc còn phải làm được không ?

— Thưa đại quan, tiện sĩ này xin chờ.

Tử tước Hi ra ta vào trong phòng tra y phục theo lệ, rồi trở ra.

— Thật tôi lấy làm cảm động, ông tử tế quá !

— Thưa, tiện sĩ chỉ làm việc phải đến phải làm, chớ có gì đâu ?

Tử tước Hi ra ta lại quì xuống một bên viên quan hai. Lần này tử tước có cầm trong tay một một cái dao nhọn có giấy bao ở ngoài như cái gươm. Tử tước cười :

— Hôm nay tôi rất lấy làm vui sướng mà chết theo ý tôi.

Chúng ta đã hoàn toàn thắng trận rồi nước nhà phải mất một người tôi, mà nhất là một người tôi không ích gì cho lắm, tưởng cũng không hại gì.

— Thưa đại quan, tiện sĩ rất khen ngợi đại quan, nhưng không thể nào dám nhận sự khiêm nhường của đại quan làm phải. Trái lại tiện sĩ nghĩ rằng cái gương của đại quan để lại cho chúng tôi vẫn lớn, nhưng chưa bù lại được cái việc mất của nước nhà.

— Tôi xin cảm ơn ông. Tử tước xây mặt lại, gỡ lớp giấy bao con giao ra rồi nói tiếp :

— Cái gương của hầu tước Dục-sĩ-ca mới là lớn hơn cái gương của tôi.

Tử tước lấy tay rờ qua cái lưỡi dao. Viên quan hai cứ làm thinh đứng dậy, đi lại sau lưng tử tước, hai tay nắm chặc lấy cái cán gươm. Tử tước nói :

— Lớn hơn nhiều ... Viên quan hai cúi xuống thì không thấy lưỡi dao nữa. Trong nháy mắt tử tước đã ấn lưỡi dao vào bụng. Bụng đã lủng ; đã thấy một ít máu chảy ra.

— ....Thật đấy, lớn hơn nhiều.

Tử tước vẫn nói rõ, nhưng tiếng không lớn bằng trước, một khóe miệng của tử tước nhíu lên, đó là cái dấu đầu tiên của một sự đau đớn rất thống thiết mà tử tước rán lòng dằn xuống.

Quì một chơn ở bên thây chết tử tước, Nả-mũ-sa rảng gân tay, triển ngực. Chỉ một lát gươm rất mạnh, mà cái đầu của tử tước đã rơi trên tấm nệm trắng.

Khi Nả-mũ-sa đứng dậy, mới thấy lưỡi gươm đỏ hồng cả máu.

XXXI

Đi đến dưới chơn sườn núi nghĩa địa, Phan-thơ cho phu xe lui, mình thì thủng thẳng bước lần lên mấy cái tam cấp đã quen trước.

Trời mưa dầm dề. Từ Mô ghi mà đến Trường-kỳ, đi bốn giờ đồng hồ ròng rả, trời mưa không ngớt, đường sá đầy những bùn với vũng nước, trừ ra khi gặp quán nước vào uống nước hoặc khi gặp tiệm dép vào đổi dép hai lần phu xe chạy không nghỉ ngơi đâu cả. Vào đến thành phố, tại phường buôn bán hưởng thường khi nào cũng đông đúc, vì trời mưa, thành ngoài đường thấy những trần dù lúc nhúc không khác gì một bầy cừu..

Nhưng đường dốc thì cũng như mọi khi, vắng ngắt, không có một người qua lại. Phan thơ đi thẳng đến đầm cửa một cái nhà có treo đèn lìm, mà không ai thấy cửa nhà ấy, người Nhật chẳng ai vô ra một lần nào.

— Đúng 12 giờ trưa — Phan thơ khi bước chân vào, thì xem giờ ngay, lấy làm khó chịu. Một anh bợm nghiện thuốc phiện thường hay nghiện trưa, có khi ngủ cả ngày.

— Nhưng bất kỳ việc gì không được trái ý ông già người ta thường răn như vậy. Vả chăng ông Trương bá Ỷ có gởi bức thư mời ta đến, rất rõ ràng. Trong bức thơ này có nhiều chỗ nói bóng gió nhưng chỗ đó thì nói rõ.

Cánh cửa mở ra, một người đày tớ bận quần áo bằng lụa xanh ra hỏi, rồi trở vào, đóng cửa lại — Một lát sau, theo phép lịch sự, cánh cửa lại mở ra — Phan thơ đứng đợi một hồi cũng không lâu lắm, lại cho là mình đến đúng giờ hẹn.

Trương-bá-Ỷ, từ ngày hôm qua đến nay, tiếp được nhiều tờ báo cáo và tuyên ngôn, cái nào cái nấy đều quan hệ cả nên bỏ ngủ để xem cho hết. Ông ta đương hút để cho đỡ mệt, vì đã thức ròng ra 36 giờ đồng hồ.

Ông ra đón người khách và tiếp rước đúng theo lễ phép, mà trên cái cái gương mặt da vàng mà láp kia vẫn tươi cười, không có một cái dấu gì lộ ra sự thức đêm mệt nhọc cả.

(Kỳ sau sẽ tiếp)

Varsovie, những chức viên các công sở cùng các tòng sự cũng đã nghỉ việc, sớm ngày thứ năm, họ cứ đến sở như thường, nhưng đến rồi khoanh tay ngồi đó cứ không làm gì hết.

Tình hình sẽ nghiêm trọng nên thợ thuyền các sở máy điện, các sở xe hơi cũng bãi công theo.

Trường học về máy bay ở Bilbao có tổ chức nhiều cuộc biểu tình ngoài đường. Cảnh binh phải can thiệp. Ở Cadiaz đã có cuộc tổng bãi công.

1$20

Hỏi tại QUAN-HẢI đường Gia-Long, Huế; hoặc tại TIẾNG-DÂN đường Đông-Ba, Huế.

THẾ-GIỚI-SỬ

Vệ-Thạch

Thuốc cai nha phiến

Cảnh đã từng qua cái cảnh nghiền
Chữa chữa hút hút mấy mươi viên
Đèn khêu thí nghiệm công bao quản
Sách thuốc tinh tường đã cứu nghiền
Hoàn thuốc tài tình hay quá thánh
Người nghiền lúc uống sướng bằng tiền
Năm câu hỏi dưới thưa minh bạch
Nặng nhẹ đoán xong gửi thuốc liền

1· Nghiện ngày mấy bữa ?
2· Mỗi bữa mấy phân, hay mấy đồng cân ?
3· [illegible] ?
4· Có tảo nuốt không ?
5· Người khỏe hay yếu ?

Nguyên sự tòa thượng hạng thông phán

TRẦN-ĐỨC-CẢNH

39 phố Cửa-tường

(Tonkin) Namdinh

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thục hiệu nầy chế ra đã lâu rồi và hiệu nghiệm hơn các thứ
ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU
mới bị hay là có đã lâu rồi
Trong 232 người A-Rập dùng thuốc nầy thì lành bịnh hết 231 người
(Y theo lời phúc của lương-y ở Alger)
BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD
64, Rue de Grenelle, PARIS
và cùng các nhà thuốc có danh

Nên chú ý ! Chớ bỏ qua !

Hiệu **ĐÔNG-QUẢN-HƯNG** ở số nhà 205 phố Maréchal Foch tỉnh *Nam-Định*, là cửa hàng của người An nam, buôn bán đã lâu năm bán buôn bán lẻ đủ các thứ : gấm đoạn dạ len nhung vóc nhiễu ; lượt the lãnh lụa vải băng sa, các quý khách có dùng thứ hàng gì, xin cứ viết thư về lấy quyển hóa giá (catalogue), bản hiệu gửi biếu ngay, xem thì mới biết, giá bán rất hạ, xưa nay chưa từng có. Nhưng xin các ngài nhớ gửi cho cái tem năm xu để trả lời. Cảm ơn lắm !

ĐÔNG-QUẢN-HƯNG

205 rue Maréchal Foch 205

Tonkin) Namdinh

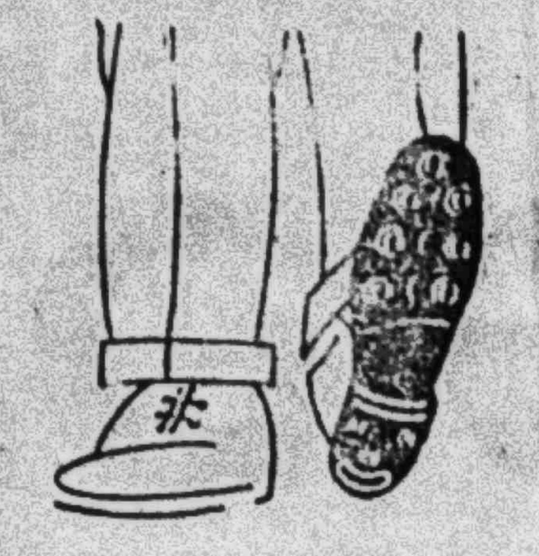

USDIKE là một thứ để giày bền hơn để Crêpe mà không trơn như Crêpe.
PULL-OVERS là một thứ áo mặc về mùa rét rất ấm, mua buôn giá rất hạ, vì là bản-hiệu mới làm năm thứ nhất, nên muốn bán giá hạ để ai ai cũng có thể mua được, giá bán từ 1p30, 1p50, 2p00.

ĐÃ CÓ RỒI ?

Thưa các ngài,

Hằng năm chúng tôi thường để ý tìm các kiểu Mới, dạ Lạ, để hiến các ngài trước tỏ là một nhà công nghệ chuyên môn, sau để các ngài có đủ lòng tin yêu mà giúp cho công nghệ của chúng tôi. Bởi vậy bản hiệu nay đã in xong cuốn Catalogue 1932 rất đẹp, để hiến các ngài.

Xin các ngài cứ viết thơ về bản hiệu sẽ gởi kính biếu ngay.

AN-THÀNH

51 rue de Soie -:- HANOI

Muốn được tự-do

Nên dùng thuốc cai nha phiến vài minh, uống vào người rất khỏe, nặng độ hai tuần, nhẹ thời tuần lễ là hết bệnh nghiện, hiện thuốc này có giấy chứng nhận là không có chất thuốc phiện, nếu không bỏ được thời trả lại tiền, khi mua phải nói rõ ăn nhiều hay ít, có tật bệnh chi không, người khỏe hay yếu, để tôi chế thuốc gởi đủ bỏ xong. Còn ngài nào trong người không có bệnh chi duy có bệnh nghiện thời mua thuốc ở các đại lý cũng vậy, thuốc nầy sáng chế đã lâu, là bởi chủ nhân cũng một số thờ, tới 30 năm công việc trễ nải, nghĩ tới rất phiền, nên mời gia công nghiên cứu đông tây y học, xét bệnh lập phương để chữa lấy mình cho khỏi ả phiện ám ảnh, khi đang bỏ trong người khoan khoái tỉnh táo, thực bệnh quỉ có thuốc tiên vậy. Các ngài dùng thuốc bỏ xong được 5, 7 tháng hoặc một vài năm, bất hạnh mà có bệnh chi đương nên hút lại, lập tức viết thơ cho tôi lấy thuốc về dùng, bệnh liền tiêu tán, xin nhớ : thuốc hạng nhất 5$00 một ve, hạng nhì 3$00 một ve, hạng ba 2$00, hạng tư 1$00, hạng năm 0$50, khi bỏ nên dùng thuốc *sâm nhung sang bổ hoàn* 2$00 một hộp, uống vào người thêm sức khỏe.

Lại bán các thứ thuốc chữa các bệnh người lớn trẻ con như sau này : đàn ông mộng tinh, gi tinh, hoạt tinh 1$00, 6 hộp 5$00, đàn bà kinh nguyệt không đều, huyết ít, huyết đen, huyết hôi, huyết xấu 5$00, 6 hộp, đau bụng, đau tức kinh niên 1$00, ho lao, ho hen, dầm suyễn, thổ huyết, khái huyết, tiện huyết 1$50, phong thấp, tê bại 0$60, có đẻ không nuôi hay không đẻ 5$00, 6 hộp, đau mắt mang mộng 0$50, sốt rét ngã nước 0$25, lậu và giang mai chữa rứt nọc, không hại sinh dục, hẹn ngày cho khỏi mỗi ve 1$00, nọc lậu hay nọc giang đã lâu không khỏi 1$50, các bệnh này khi mua phải kể cho minh bạch, gởi cách lãnh hóa giao ngân, đề bì cho chủ nhân : *Monsieur* **Trần-đắc-Sử** *dit* **Tam-tỉnh y-quán**, *phố nhà hỏa, số 38* **HANOI**.

Đại lý : Trung-kỳ thương cục 107 phố Gia long Huế, tiệm Đồng kinh Dalat, Lê-nam-Hưng Phan thiết, Vĩnh-hiệp-Phát Mỹ-phước ở Long-xuyên Nam-kỳ, Nguyễn-v-Ngạn 6 chợ cả Thái-nguyên, Trần-Sơn 110 phố Gare Haiphong.

HÃY MUA DẦU

LỢI-SANH-ĐƯỜNG

Annam ta lâu nay bị cảm, nhức đầu, nóng lạnh, sổ mũi, đau bụng, hay mua dầu của ngoại quốc mà xức hoặc uống để trừ bệnh đi. Ấy là tại Annam ta chưa chế được dầu.

Ngày nay ở Saigon, chợ Tân-định, có tiệm thuốc người minh là hiệu **LỢI SANH-ĐƯỜNG** đã chế ra được một thứ dầu đồng như dầu vạn ứng, không kém gì của ngoại quốc mà lại có phần hơn.

Ai đã dùng dầu **LỢI-SANH ĐƯỜNG** rồi, đều khen là thần hiệu có khi đến cải tử hoàn sanh cũng được nữa !!

Vậy thì khi nào ta cần dùng dầu nên tìm cho được dầu **LỢI-SANH ĐƯỜNG** nhãn Bàn-tay mà mua, trước được tránh khỏi các chứng bệnh nói trên, sau được giúp người Annam mau phát đạt trong con đường kinh-tế.

Giá dầu lại rẻ, mỗi ve có **0$20**.

Ai muốn mua sỉ, xin gởi thơ cho hiệu :

LỢI-SANH-ĐƯỜNG

309 rue Paul Blanchy -:- SAIGON

BAC-NINH
Bệnh quỷ đã có thuốc tiên !!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT nghĩa là khỏi rồi bỏ trong người nhọc mệt [illegible] uống rượu thì sáng có mủ, hay trong thịt có buồn bực [illegible], hay cắn cái nhói một cái, xem đã có mủ vì các vi-trùng GONOCOQUE nó ăn vào trong xương, trong máu, hễ trở giời thì như vậy, bệnh này rất nguy hiểm và chuyền nhiễm, nếu để cho lâu đàn bà thì người ấy mắc bệnh đau GIA-CON (Métrite) khi hư [illegible] huyết bạch, bằng huyết v. v. thì sinh đẻ rất kém, nếu đẻ con thì hay hỏng mắt, còn TIM-LA nhập CỐT, người khỏi như trong máu trong xương còn vi-trùng SPIROCHETE DE SCHANDINE cho nên trở giời hay [illegible], đau mình, đầu các đầu xương, chân tay mỏi mệt, có cái nọc này nó chuyền-nhiễm rất là nguy hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đã rồi, đẻ ra bởi ra họa, để con thừa cái nọc, [illegible] [illegible] nọc này thì các nọc ấy nó chuyền nhiễm sang mấy mươi đời, như cha sang đến cháu chắt v. v. vì thế nhiều người thế không có bệnh, mà xem máu thì trong có vi-trùng TIM-LA, còn như bệnh HỜ LOÉN (Chancre-mou) bệnh này nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng này nó cũng ăn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LA, bệnh này cũng có nhiều người thiệt hại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bệnh này đã nặng, hay bệnh nhập CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-ẤP, số nhà 67 phố Ninh-xá Bắc-ninh (Tonkin), thế nào cũng phải mau khỏi, và rút hết nọc, người có bệnh uống thuốc vẫn đi lại làm ăn như thường, khỏi bao giờ không biết, thực thế vậy, nếu [illegible] [illegible] không hại gì, thuốc LẬU 1p00, TIM-LA 2p00, thuốc CHANCRE MOU cả uống và bôi 2p00, ĐẠI-LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue de Gia-long à PHAN-THIẾT, PHÚC-HÀ 67 Rue des Médicaments (Phố Hàng-Bồ) à HANOI ĐỖ-VĂN-CHIỂU chez Vinh xuân Hiệu commerçant cửa Tây à QUẢNG-NGÃI, Lưu-thành-Tạp Hàng-phố Công-bổ à Long-xuyên, Annam dược-phòng, chủ-nhân Lê-ngọc Thanh, route Camau à Bạc-liêu (Cochinchine) nếu ngài muốn mua thì gởi cho mỗi [illegible] [illegible] [illegible] không, còn như ai muốn làm đại-lý xin viết thơ về bản-hiệu.

MÁCH BẢO ANH EM

Tôi mắc phải bệnh Tiền lâu lâu tìm ta dùng thuốc đủ mọi nơi vẫn không khỏi, sau tôi có xem báo T. D số 368 và 381 thấy ông Toản và Nguyễn-v-Hạ đăng cảm ơn ông Hoàng-văn-Ấp 67 Phố Ninh-xá Bắc-Ninh (Tonkin), thì tôi cũng tin theo lời 2 ông ấy dùng thuốc của ông, hiện nay tôi cũng được khỏi và rút nọc, người vẫn được khỏe mạnh. Vậy tôi cũng có mấy lời đăng lên đây, trước cảm ơn ông và 2 ông đó, sau giới thiệu các anh em, nếu ai có bệnh cứ nên dùng thuốc ấy thực được thần hiệu, sau mong ông lại kê cứu được nhiều thứ thuốc thần hiệu nữa để giúp đồng bào.

Mai dinh Thoa Baclieu

Hay lắm ! Hay lắm !

Ấy là thứ thuốc *Bỏ nha-phiến Đại Tài* hiệu Hồng-Lạc-Đường, trăm người uống đều bỏ được cả trăm, không sai một, chứ chẳng phải nói bỏ hợp người không đâu, bỏ ai uống nó thì bỏ được ngay, [illegible] không sai, mà uống nó vào lại không bỏ phá một nhọc chút nào cả, mạnh thêm, mập thêm mới là lạ, mới lạ rất quý ; uống nó đi làm việc nặng nề mấy cũng được, đi đường xa đem theo bỏ rất tiện. Hút nặng đến đâu cũng được cả, cho đến ông già 80 tuổi mà hút nặng trên 60 năm rồi cũng bỏ được như không.

Hút nhẹ ngày 4, 5 ve, nặng 7, 8 ve đến 12 ve là cùng
Giá mỗi ve : 1$00

Bán tại : **HỒNG-LẠC-ĐƯỜNG** *Chủ nhân :*

Hoang-Dao-Vinh

N° 133, Rue du Pont Japonais, 133 — Annam Faifoo *và khắp các nơi đều có đại-lý bán cả. (Cần thêm đại-lý nữa xin biên thơ về thương nghị).*

GIA-ĐÌNH GIÁO-DỤC

hai quyển mỗi quyển **0$20**

Cô-tinh Bổ-Thận hoàn

Bệnh khí hư như khí loảng khí lạnh, thường sanh ra chứng Mộng tinh, *(đêm ngủ thấy đi lại với đàn bà mà tinh khí xuất ra)*
Di-tinh, *(Vì nhọc mệt quá đêm ngủ mê man, bởi hoại trong thân thể, mà tinh khí tự nhiên xuất ra dầm dề không biết)*
Hoạt-tinh *(đi lại với đàn bà tinh khí chóng xuất, hoặc vừa lại với đàn bà là đã xuất ngay)*

Đó là do tinh khí bất cố, thận thầy suy hại Chứng này khi mới bị thường hay mỏi vai, đau lưng, nhức đầu, ít ăn, đêm ngủ không yên giấc hay giật mình, hay khiếp sợ, đi đứng bần thần, sinh ra lười biếng. Nếu biết thuốc mà trị ngay thì đỡ tốn tiền mà bịnh lại chóng khỏi ; nếu để lâu không chữa, để đến nỗi sinh ra chứng mộng tinh, di tinh, hoạt tinh như đã kể trên rồi thì rất có hại đến đường sinh dục, con cái hiếm muộn cũng vì đó mà ra.

Xét bệnh này phần nhiều người mắc lầm trong khoảng 18 tuổi đến 50 tuổi ít người tránh khỏi được.

Thời buổi cạnh tranh, yếu thua mạnh được mỗi người đều phải lo riêng phận sự, mới mong có song còn, vì vậy mà kẻ làm việc bằng tinh thần thì lao tâm quá độ, lo nghĩ thái quá mà sinh ra ; kẻ lao động thì lao lực suốt ngày, làm việc quá sức khỏe của mình mà sinh ra ; có kẻ vì sắc dục vô tiết, rượu chè thức đêm mà sinh ra ; cũng có kẻ chơi bời quá độ, mắc phải bệnh lậu và giang mai sau khi khỏi rồi không có thuốc ngăn ngừa, nên bệnh khí hư thận suy cũng do đó mà sinh ra. Muốn cho bệnh ấy chẳng phát ra, hoặc đã phát ra mà muốn trị cho khỏi tuyệt thì lập tức dùng 6 lọ **CÔ-TINH BỔ-THẬN** giá 5$00 là chóng khỏi. Hằng ngày dùng luôn thì bệnh không bao giờ tái phát mà lại còn bồi sức lực bổ tinh thận. Thiệt là một môn thuốc de quang tự duyên niên rất là bổ ích cho đời.

Thuốc này bán buôn bán lẻ hỏi tại hiệu :

SINH-HUY

N° 44 Maréchal Foch à VINH

MỚI VỀ :

Mũ FEUTRE và CRAVATE DE LYON

Nhiều mùi rất nhã — Buôn tận gốc, giá bán rất phải chăng.

Quý khách ở xa muốn lựa chọn mũ và cravate cho được tương tựa mùi với áo quần mùa rét, xin gởi một mảnh tissus nhỏ về, bản hiệu sẽ lựa chọn cho được vừa ý quý khách.

Tam-kỳ : **ĐỒNG-BÀO CHÚ Ý !!**

NGƯỜI MAY MỚI GẶP THUỐC HAY ?

Tạo nhơn-Đường Hocmôn Gia-định

NAM-KỲ THÀNH CÔNG BÁC THÀNH-DƯỢC

1) THẦN-HIỆU TÊ BẠI HOÀN, chủ trị các chứng phong tê bại xuội nhức mỏi hoặc sảng hậu tê sưng rất thần hiệu : mỗi hộp giá 1p.20

2) ĐIỀU KINH BẠCH ĐÁI HOÀN, là thuốc bổ huyết điều kinh và trừ BẠCH ĐÁI HẠ đau bụng xót ruột, xây xẩm đều trừ được hết hễ uống vào thì dặng khỏe mạnh mỗi hộp giá 1p.00

3) SÌ LAO BỔ TANG HOÀN, là thuốc bổ tạo quí ông, quí thầy, quí học-sanh làm việc mệt mỏi bổ tinh thần rất hiệu nghiệm bổ phổi trừ ho-lao giải trí não, là thánh dược, mỗi hộp giá 1p.00.

4) NGŨ LÂM BẠCH THƯỢC TÁN, chuyên trị về chứng đau lậu-kim thời hoặc lâu, hoặc mau, uống thì trừ hết (chỉ mủ hoặc trược độc tanh thuốc ôn hòa dễ uống. 12 bao : 2p.00

(4-4) DƯƠNG MAI SANG ĐỘC HOÀN, trị các chứng PHONG-TÌNH DƯƠNG-MAI CÙ GHẺ, SANG ĐỘC PHÁT SƯNG HỘT XOÀI hoặc cốt khi còn ẩn trong mạch-máu hoặc chưa trổ ra hoặc ám-ỷ nhức đầu hoặc LẬU ĐỘC và nhiệt độc đều trị dặng tất cả, bịnh nhẹ uống 10 bao, nặng uống 15 bao tuyệt độc khỏi trừ căn ; (giữ được vệ-sanh) KHÔNG HẠI SANH DỤC thứ thuốc bổn hiệu mới tìm dặng là phương thuốc thánh hai số 4-4 12 bao cachet giá . . . . 3p.00.

5) HÓA ĐÀM CHỈ KHÁI TÁN, trị các chứng ho phong ho đàm (HO NHIỆT) Ho ban trái mọc trong cổ hoặc ngứa cổ v. v... 12 bao giá. . . 1p.00.

5-5 THUỐC HO HOÀN trị ho huyết ho sản-hậu, hoặc già-cả ho mệt ăn ngủ thất thường, mỗi hộp 12 hoàn 1p.00

6) BỔ TẢ THUẬN QUYÊN TÊ, nhãn ĐỒNG-HỒ-TREO, trừ dặng cái giống dọc ở trong bụng chói nước bịnh hậu đau bụng lâu năm xổ không phạt tì-vị xổ khỏe không đau bụng khỏi cữ kiêng. 12 bao 2p.00.

7) THANH NHIỆT GIẢI-BAN-TÁN, trị các chứng BAN CHẨN nội nhiệt, bịnh hậu da vàng, con nít ĐỔ MỒ HÔI ĐẦU hoặc CAM TÍCH bụng lớn. 12 bao : 1p.00

8) ĐOAN DƯƠNG CẤP-CỨU HOÀN, chế ngày mồng năm tháng năm gấp trị các chứng, nhứt là trị bịnh thời khí, dịch khí, cảm mạo thương hàn đi đường đem theo hộ thân thật là LINH-ĐƠN ; mỗi hộp 30 hoàn giá 1,p50.

BÁC THÀNH DƯỢC CỦA BỔN HIỆU KHÔNG TỰ KHOE ;

Đồng bào anh em chị em cũng đã biết rõ là BÁC THÀNH DƯỢC đã có giấy chứng-nghiệm và được tam kỳ hoan nghinh ;

Ở xa muốn mua thuốc thơ hoặc mandat thì đề ngay :

Monsieur TRƯƠNG MINH

Directeur TẠO NHƠN ĐƯỜNG

N° 4 Rue de la Gare à HOCMON Gia-định

PHÒNG-TÍCH

«CON CHIM»

Bịnh Phòng-Tích đàn ông, đàn bà sức kém thường hay bị, nhất là tự 25 đến 60 tuổi hay bị lắm, vì :

1 là : Khi cơm no, rượu say, vội ham tình dục ;

2 là : Khi mệt nhọc, ăn no đi ngủ hay đi tắm ngay.

nên thụ bịnh : gọi là Phòng-tích. Khi thụ bịnh, thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì hay ợ thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi mệt. Bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng đầy.

Mới bị uống 1, 2 liều, lâu 4, 5 liều, uống không công phạt, đúng bịnh ít thấy đi [illegible] hoặc khỏi ngay. Mất liều chia hai lần uống. giá : 0p40.

VŨ-BINH-TÂN, 178 bis, Route Lechtrey HAIPHONG ÂN TỬ Kim-tiền năm 1926

ĐẠI-LÝ TRUNG-KỲ :

HUE	Hiệu VĨNH-TƯỜNG, phố Gia-Long.
TOURANE	THÁI-VIÊN phố Musée và NGUYỄN THỊ HUỆ phố Đỗ-hữu-Vị.
QUANGNGAI	NGUYỄN-NGỌC-ANH, Thạch-Trụ, Mộ-Đức và CHẾ HOÀNG à Sông vệ
NHATRANG	HỒNG-LƯƠNG-THƯ-QUÁN.
TAMQUAN	Hiệu ông HỘI-CHÂN.
VINH	Hiệu SINH-HUY, phố Gare.
DALAT	ĐINH-VĂN-CHÂU, Librairie
FAIFOO	HOÀNG ĐẮC-VINH 128, phố Pont Japonais.
DONG-HOI	LÃ-Quỳnh Commerçant. Khắp ba kỳ có Đại-lý bán cả.

Mới đến ! Mới đến !

PHONO dĩa **BÉKA** NĂM 1931

đủ các điệu **TRUNG NAM BẮC thật hay !**

Grand arrivage de cartes postales de l'EXPOSITION INTERCOLONIALE DE PARIS, cartes BONNE ANNÉE et vues pour encadrement de toutes sortes. Instruments de musique COUESNON : Mandolines, Bangos, Violons, Violons-Jazz etc . . . etc . . .

Mme RICHARD **DISQUE**

N° 7 Rue de la Citadelle
(Cửa Thượng-Tứ) — HUẾ

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

188-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn-hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là : lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v v... Khăn đội đầu rất và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trừ bán sỉ và lẻ đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture Idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bổn-hiệu chế-tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn-hiệu mua sỉ có huê-hồng.

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nối-hóa N° 120 onnat Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung kỳ và Bắc kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương nghị.

TÂN LỢI

138-140 Bd Tổng đốc Phương Cholon

SÁCH THUỐC VIỆT-NAM
mới ra đời
nhà nghiên cứu khoa thuốc Việt-nam xuất-bản

Sách này do mấy nhà lương y tinh thông nghề thuốc của ta, lưu tâm nghiên cứu các lý thuyết khoa thuốc cũ, mới, đông, tây ; đem sự say xét, lịch duyệt và kinh nghiệm, từng trải lâu năm ; làm thành sách này : nói rõ các tạng, phủ, kinh, lạc, căn nguyên các bệnh, cách xem bệnh, phép xem mạch, trị bệnh bằng thuốc ta, rất là rõ ràng, giản tiện ; không những các ai là muốn nghiên cứu nghề thuốc, cần phải xem tới mà hết thảy các nhà, nhà nào cũng nên có một bộ, để biết cách phòng bệnh, giữ mình, thực là một pho sách rất hay trong xã hội ta về đường thực dụng, quyển nhất giá 0$30.

Bán tại hiệu DƯƠNG-NGUYÊN 123 phố-khách NAM-ĐỊNH và hàng sách các tỉnh. Các ngài ở xa gửi thơ mua, xin nhớ gửi thêm tiền cước 0$13

Ở bản hiệu lại có bán thuốc BỔ PHỔI của *Môn thuốc Thần-Tiên* trị khỏi hết thảy các chứng ho rất hay, như ho đờm, ho khan, ho ra huyết, ho lâu thành lao, đau phổi, ráo phổi, mất tiếng, ngứa cổ, v. v. giá mỗi lọ 0$30. Thơ và mandat gửi cho :

NGUYỄN-XUÂN DƯƠNG

123 Phố Khách -:- NAM-ĐỊNH

Imprimerie TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur Gérant HUỲNH-THÚC-KHÁNG

https://tieulun.hopto.org